

Egenkontrollprogram för e-cigarettor och påfyllningsbehållare

23 § i lagen om elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare (2017:425)

Värt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja e-cigarettor och påfyllningsbehållare till konsumenter ska utöva egenkontroll över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i lagen om elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare (2017:425). Du ska dokumentera kontrollen av verksamheten i ett egenkontrollprogram som är anpassat för din verksamhet. Det är näringsidkaren, det vill säga du som äger verksamheten, som ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram. Programmet bör bland annat beskriva försäljningsställets rutiner för att kontrollera ålder, marknadsföring och märkning.

Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen och ett viktigt underlag för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund vid en tillsynskontakt. När du anmäler försäljning av e-cigarettor och påfyllningsbehållare till förbundet ska du samtidigt bifoga en kopia av ditt egenkontrollprogram.

Försäljnings- ställe	Namn på försäljningsstället	
	Gatuadress	Postnummer och ort
	Kontaktperson	Telefon
	E-post	Antal anställda

Ägare	Firmanamn (AB, HB, enskild firma etc.)	Organisations-/personnummer
--------------	--	-----------------------------

Nedan följer ett förslag på vad ett egenkontrollprogram för e-cigarettor och påfyllningsbehållare kan innehålla. Hjälptexten under rubrikerna beskriver lagens försäljningsregler och kryssrutorna är förslag på rutiner som kan vara ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen. Det finns också tips på information som inte är försäljningsregler men som kan vara bra att känna till och en hjälp för dig och din personal.

Information om åldersgränser 18 år

För att informera om förbudet att sälja eller lämna ut e-cigarettor och påfyllningsbehållare till någon som inte har fyllt 18 år ska ni ha minst en tydlig och klart synbar skylt på försäljningsstället, Skylten ska normalt sett placeras vid kassan för att uppfylla kravet på att vara tydlig och klart synbar. Det finns inget som hindrar att ni placerar fler skyltar på andra platser på försäljningsstället.

Var är skyltar eller dekalering om åldersgränsen på försäljningsstället?

Vid kassan   På entrédörren   På skyltfönster   På beställningsterminal/ varuautomat

Annat:

Åldersgräns och ålderskontroll

Den som säljer eller lämnar ut e-cigarett och påfyllningsbehållare ska vara säker på att kunden har fyllt 18 år. Personen som säljer eller lämnar ut varan, exempelvis i kassan, är personligen ansvarig för att ingen under 18 år får köpa e-cigarett och påfyllningsbehållare. Det betyder att den som vid försäljning överlämnar dessa varor till någon som inte har fyllt 18 år kan dömas till böter eller fängelse i högst 6 månader. Om kassapersonalen är osäker på kundens ålder ska de begära legitimation.

Det kan vara svårt att enbart genom utseende bedöma en ungs ålder. Ett sätt att försäkra sig om att en person fyllt 18 år är att begära legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år. Om kunden inte har fyllt 18 år får tobaksvaran inte säljas eller lämnas ut. Varan får heller inte lämnas ut om det finns särskild anledning att tro att tobaksvaran kommer att lämnas övertill någon som inte fyllt 18 år.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

Om vi är osäkra på om kunden har fyllt 18 år frågar vi efter legitimation

Vi kontrollerar kundens ålder via födelsedata på legitimationen

En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen

Vi rekommenderar personalen att begära legitimation av alla kunder som ser ut att vara under _____ år.

Om kunden inte kan visa att han eller hon är över 18 år nekar vi köp

Om kunden inte visar legitimation på begäran nekar vi köp

Om personalen misstänker att e-cigarett och påfyllningsbehållare är avsedd för någon under 18 år så nekar vi köp

Om kunden är påstridig så tillkallas en chef eller annan ansvarig personal

Annat:

Alla e-cigarett och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera ålder. Därför måste det finnas rutiner för ålderskontroll även vid försäljning genom automat, postorder, internet eller liknande.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljning sker via automat, via e-handel eller liknande?

Detta är inte aktuellt

Poletter eller liknande till en automat säljs i kassan där personalen gör ålderskontroll

Vid köp i automat kontrolleras åldern via bankkort eller liknande

Automaten är placerad så att den kan bevakas kontinuerligt

Ålderskontroll vid köp på internet görs via bankkort eller liknande

Försändelser via post skickas med rekommenderat brev, mottagningsbevis, personlig utlämning eller liknande

Försändelser via post innehåller uppgifter om att tobaksvaran inte får lämnas ut till någon som inte fyllt 18 år

Annat:

Har ni någon rutin för att följa upp hur personalen hanterar kravet på ålderskontroll? I så fall, vilken?

På vilket sätt hanterar ni problematiska situationer, exempelvis om kunden inte kan visa någon legitimation?

Vi informerar personalen om risker som kan uppstå i samband med e-cigarett och påfyllningsbehållare och ger förslag på hur dessa kan hanteras

Vi utbildar personalen i konflikthantering som inkluderar information om åldersgräns och ålderskontroll

Annat:

Stöd och utbildning till personal

En näringsidkare som säljer e-cigarett och påfyllningsbehållare till konsumenter ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att de ska kunna följa lagen om elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare (2017:425) och anslutande föreskrifter. Det är också viktigt att all personal som arbetar i kassan och lämnar ut e-cigarett och påfyllningsbehållare känner till sitt personliga straffansvar i samband med försäljningen.

På vilket sätt informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll, deras personliga straffansvar och övriga bestämmelser vid försäljning utav e-cigarett och påfyllningsbehållare?

Vid anställning av ny personal

Personalmöten

Intern utbildning

Extern utbildning

Informations- och utbildningsmaterial

Annat:

Hur ofta informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och om övriga bestämmelser vid försäljning utav e-cigarett och påfyllningsbehållare?

Vid anställning av ny personal

Minst en gång per år

Vi använder en tabell för att notera tidpunkterna för information och utbildning till personalen (se bilaga 2)

Annat:

Lagen om elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare (2017:425) ställer inga krav på åldern hos den som står i kassan och säljer e-cigaretter eller påfyllningsbehållare. Däremot måste kassapersonalen vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja e-cigaretter och påfyllningsbehållare till den som inte är 18 år. I många fall är detta svårt för en person som inte själv har fyllt 18 år, och unga anställda bör därför få särskilt stöd.

Vilket särskilt stöd ger ni till ung personal för att hantera svåra situationer i samband med försäljning utav e-cigaretter och påfyllningsbehållare?

Ung personal kan få stöd från erfaren personal under hela arbetstiden

Ung personal får extra utbildning och stöd för att hantera svåra situationer

Annat:

Information om kontrollköp

Kommunen har rätt att göra kontrollköp för att testa om försäljningsställen har bra rutiner för sina ålderskontroller. Det innebär att en personal som har fyllt 18 år och ser ung ut testar om det går att handla e-cigaretter och påfyllningsbehållare utan att visa legitimation. Syftet är att förbättra rutinerna för ålderskontroll.

Kom ihåg att informera din personal om att ert försäljningsställe kan få besök av någon som gör ett kontrollköp!

Krav på information mm

En elektronisk cigarett är en produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, eller beståndsdel av den produkten, inbegripet en patron, en tank och anordning utan patron eller tank. Påfyllningsbehållare är en behållare som innehåller vätska som innehåller nikotin och som kan användas för att fylla på den Elektroniska cigaretten. Utformningen och placeringen regleras i lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425) samt förordning (2017:429) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare som är omärkta eller felaktigt märkta, eller saknar informationsblad får inte tillhandahållas till försäljning.

Har ni någon rutin för att kontrollera och säkerställa att e-cigaretterna och påfyllningsbehållarna är korrekt märkta? I så fall, vilken?

Vi utbildar personalen om hur e-cigaretter eller påfyllningsbehållare ska vara märkta

Vi kontrollerar att e-cigaretter eller påfyllningsbehållare är korrekt märkta med inköpet

Vi kontrollerar att e-cigaretter eller påfyllningsbehållare är korrekt märkta i samband med uppackning i butiken

Om märkningen av e-cigaretter eller påfyllningsbehållare ser annorlunda ut så gör vi en extra kontroll

Om e-cigaretter eller påfyllningsbehållare inte är korrekt märkta så tar vi bort dem från försäljningsstället och kontaktar leverantören

Annat åtgärd:

Marknadsföring

Det är endast tillåtet att marknadsföra e-cigarett eller påfyllningsbehållare inne på försäljningsstället genom att tillhandahålla e-cigarett eller påfyllningsbehållare till försäljning och genom kommersiella meddelanden i e-cigarett eller påfyllningsbehållares närhet. Meddelandena får inte vara påträngande eller uppsökande och de får inte uppmana till bruk.

Har ni någon rutin för att kontrollera att marknadsföringen på försäljningsstället är tillåten? I så fall vilken?

--

Avvikelser

Du ska ha kontrollen över din försäljning och även se till att din personal följer bestämmelserna. Det är viktigt att du åtgärdar brister som kan uppstå. Om bestämmelserna i lagen om e-cigarett och påfyllningsbehållare eller anslutande föreskrifter inte följs kan kommunen besluta om administrativa sanktioner mot dig som näringsidkare för att du ska rätta till felen. Till exempel så kan kommunen förbjuda dig att sälja e-cigarett eller påfyllningsbehållare under en viss tid. Som ett stöd för dig själv kan du dokumentera vilka åtgärder du gjort, om en brist uppstår. Då blir det också lättare för dig att följa upp om bristen har rättats till.

Vilka åtgärder tas om det uppstår brister, såsom att bestämmelser i lagen eller att egenkontrollprogrammet inte följs?

Personalen får en genomgång av försäljningsbestämmelserna

Vi tar kontakt med kommunen för att få informationsmaterial

Erfaren personal får särskilt ansvar för försäljning av e-cigarett eller påfyllningsbehållare och för att stödja oerfaren personal

Annan åtgärd

När du skickar in denna blankett till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund kommer vissa personuppgifter om dig behandlas. Kontakta oss för information om hur förbundet hanterar dina personuppgifter eller besök vår webbplats www.smohf.se/gdpr

Ort och datum	
Underskrift (behörig firmatecknare)	Namnförtydligande

OBS! Spara en kopia i butiken.

Skicka egenkontrollprogrammet till miljökontoret@smohf.se eller per post till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, 136 81 Haninge